

25 Οκτωβρίου 2016

«Κυκλαδική Κοινωνία 5000 χρόνια πριν» (Κατερίνα Χουζούρη)

/ [Πεμπουσσία](#)

Πώς ήταν η χλωρίδα και η πανίδα των Κυκλάδων 5000 χρόνια πριν;

Ποιοι ήταν οι πυρήνες της κοινωνίας τους;

Ποια ήταν η κοινωνική διαστρωμάτωση;

Πώς κάλυπταν τις ανάγκες διαβίωσης οι κάτοικοι των νησιών;(κτηνοτραφεία, κυνήγι, αλιεία, γεωργία;)

Υπήρχαν γνώσεις ναυπηγικής, υφαντικής ακόμη και καλαθοπλεκτικής;

Με ποιον τρόπο ψυχαγωγούνταν;

Τί ρόλο είχε η μουσική, το ποτό και ο χορός στη ζωή τους;

Ποιες ήταν οι τελετουργίες και οι λατρείες τους;

Γνωρίζουμε στοιχεία για τις πίστεις και τις δοξασίες τους;

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΚΥΚΛΑΔΙΚΗΣ
ΤΕΧΝΗΣ

12.2016-3.2017

ΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ●

5000
ΧΡΟΝΙΑ
ΠΡΙΝ

● ΚΟΙΝΩΝΙΑ

● CYCLADIC

5000
YEARS
AGO

● SOCIETY

MUSEUM OF
CYCLADIC
ART

Το Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, συμπληρώνει φέτος 30 χρόνια δημιουργικής παρουσίας. Με αφορμή αυτό το γεγονός, διοργανώνει την έκθεση με τίτλο «Κυκλαδική Κοινωνία 5000 χρόνια πριν», που θα διαρκέσει από αρχές Δεκεμβρίου μέχρι τέλη Μαρτίου 2017.

Μαρμάρινο ειδώλιο καθιστής μορφής. Ο «εγείρων πρόποσιν». Πρωτοκυκλαδική ΙΙ περίοδος (περ. 2700-2400/2300 π.Χ.) Συλλογή Ν.Π. Γουλανδρή, αρ. 286

Καθώς έως σήμερα δεν υπάρχουν τεκμήρια γραφής της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου, η έκθεση επιχειρεί να «αναγνώσει» με απλό και εύληπτο τρόπο, τη δομή της κοινωνίας των Κυκλάδων κατά την Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (3200 έως 2000 π.Χ.), τις ασχολίες των κατοίκων, το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζούσαν, την πίστη, τις πεποιθήσεις και τις δοξασίες τους, μέσα από τα δημιουργήματα του ίδιου του Πρωτοκυκλαδικού Πολιτισμού.

*Μαρμάρινη ζωόμορφη πυξίδα Πρωτοκυκλαδική Ι περίοδος (περ.
3200-2800 π.Χ.) Συλλογή Ν.Π. Γουλανδρή, αρ. 285*

Η έκθεση, που διοργανώνεται σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, θα περιλαμβάνει διακόσια αρχαία αντικείμενα, από τη συλλογή του ίδιου του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, καθώς και από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, τα Μουσεία Νάξου, Απειράνθου, Σύρου, Πάρου και το Μουσείο Παύλου και Αλεξάνδρας Κανελλοπούλου.

Τα κυκλαδικά ειδώλια στη σημερινή τους μορφή, με την απλότητα και τα λιτά τους περιγράμματα, αγαπήθηκαν από το ευρύ κοινό, αλλά και από μεγάλους ζωγράφους και μοντέρνους καλλιτέχνες του 20ου αιώνα, όπως ο Modigliani, ο Brancusi, ο Matisse, ο Picasso κ.ά. Επειδή πολλές φορές βλέποντας μία έκθεση με κυκλαδικά ειδώλια δεν τα συσχετίζουμε πάντα με τις πολιτισμικές εξελίξεις της κοινωνίας που τα παρήγαγε, η έκθεση «Κυκλαδική Κοινωνία 5000 χρόνια πριν», έρχεται να καλύψει αυτό το κενό και να αναδείξει με κατανοητό τρόπο την καθημερινή ζωή και τις ασχολίες των ανθρώπων των Κυκλάδων, 5000 χρόνια πριν!

*Μαρμάρινο ειδώλιο κυνηγού ή πολεμιστή Μετακανονικός τύπος
Τέλος Πρωτοκυκλαδικής II περιόδου (περ. 2400-2300 π.Χ.)
Συλλογή Ν.Π. Γουλανδρή, αρ. 308*

Η έκθεση διαρθρώνεται στις εξής θεματικές ενότητες:

Πυρήνες της κοινωνίας, Ασχολίες, Κοινωνική Ζωή, Κοινωνική Ιεραρχία, Ζωή και Θάνατος - Πίστεις και λατρείες.

Στην ιστοσελίδα του Μουσείου Κυκλαδικής Τέχνης, (<http://www.cycladic.gr/frontoffice/portal.asp?cpage=node&cnode=38>), μπορούμε να βρούμε πληροφορίες για την Εποχή του Χαλκού:

«Η μετάβαση από την Νεολιθική Εποχή στην Εποχή του Χαλκού, στο τέλος της 4ης χιλιετίας π.Χ., σημαδεύεται από βαθιές τομές στον πολιτισμό και την οργάνωση των κοινωνιών του Αιγαίου. Η πιο σημαντική εξέλιξη ήταν αναμφίβολα η μετάδοση από την ανατολή της τεχνολογίας του χαλκού, η οποία βελτίωσε ουσιαστικά την ποιότητα του εργαλειακού εξοπλισμού σε όλους σχεδόν τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας (γεωργία, υλοτομία, αρχιτεκτονική, ναυπηγική κ.ά.)

ενώ ταυτόχρονα μετέβαλε και τις τακτικές του πολέμου με την κατασκευή αποτελεσματικότερων μετάλλινων όπλων. Άλλες αλλαγές που παρατηρούνται αυτήν την περίοδο είναι, η εισαγωγή νέων καλλιεργείων (ελιά, άμπελος), η αύξηση των θαλάσσιων επαφών και η διεύρυνση των εμπορικών ανταλλαγών.

Μαρμάρινο «αγγείο των περιστεριών» Πρωτοκυκλαδική II περίοδος (περ. 2700-2400/2300 π.Χ.) Συλλογή Ν.Π. Γουλανδρή, αρ. 329

Η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης οδήγησε σε πληθυσμιακή αύξηση και στην εμφάνιση ήδη από το 2700-2500 π.Χ., νέων οικισμών με πρώιμη αστική οργάνωση (Πολιόχνη, Θέρμη, Τροία, Μανικα, Αίγινα, Λέρνα). Αρκετοί από αυτούς ιδρύθηκαν σε στρατηγικά σημεία ελέγχου θαλάσσιων δρόμων και οχυρώθηκαν με τείχη (τυπικό παράδειγμα η Τροία και η Πολιόχνη). Η χρήση του χαλκού και η ανάπτυξη του εμπορίου και της εξειδίκευσης, φαίνεται ότι συνέβαλαν στην εμφάνιση συνθετότερων κοινωνικών μορφωμάτων και εντονότερης διαστρωμάτωσης. Οι κοινωνικές διαφοροποιήσεις γίνονται εμφανείς στον τομέα των ταφικών εθίμων, όπου παρατηρείται συχνότερα η τάση πλούσιου κτερισμού των νεκρών, ενώ στην Κρήτη και την ηπειρωτική Ελλάδα εμφανίζονται για πρώτη φορά ευρύχωροι τάφοι για πολλαπλές ταφές.

Μέσα σε αυτό το περιβάλλον, βρίσκουν πρόσφορο έδαφος ανάπτυξης τέσσερις παράλληλοι αλλά διακριτοί αιγαιακοί «πολιτισμοί»: ο Πρωτομινωικός στην Κρήτη, ο Πρωτοελλαδικός στην ηπειρωτική Ελλάδα, ο Πρωτοκυκλαδικός στις Κυκλάδες και ο πολιτισμός των νησιών του βορείου και ανατολικού Αιγαίου, έντονα επηρεασμένος από τον σύγχρονο πολιτισμό των μικρασιατικών ακτών. Οι πολιτισμοί αυτοί συνυπήρξαν αρμονικά και άκμασαν για το μεγαλύτερο διάστημα της 3ης χιλιετίας. Οι Κυκλάδες, λόγω της στρατηγικής τους θέσης στο κέντρο του Αιγαίου, αλλά και του ορυκτού πλούτου που διέθεταν, ανέλαβαν μείζονα εμπορικό ρόλο και αναδείχθηκαν σε σταυροδρόμι πολιτισμικών επιρροών.

Μαρμάρινο ειδώλιο γυναικείας μορφής με έντονα διογκωμένη κοιλιά, που θεωρείται δηλωτική εγκυμοσύνης. Κανονικός τύπος, παραλλαγή Σπεδού Πρωτοκυκλαδική II περίοδος (περ. 2700-2400/2300 π.Χ.) Συλλογή Ν.Π. Γουλανδρή, αρ. 309

Γύρω στο 2300 π.Χ. αρχίζουν να παρατηρούνται αναταραχές σε ολόκληρο το Αιγαίο, με εξαίρεση την Κρήτη. Οικισμοί εγκαταλείπονται, άλλοι οχυρώνονται, τα ταφικά έθιμα αλλάζουν, οι εμπορικές επαφές περιορίζονται, ενώ η εμφάνιση νέων

αρχιτεκτονικών και κεραμικών τύπων, ερμηνεύεται από ορισμένους μελετητές ως ένδειξη άφιξης νέων πληθυσμιακών ομάδων. Ο λόγος των αναταραχών δεν είναι σαφής, ενδέχεται όμως να συνδέονται με τον ανταγωνισμό για την πρόσβαση σε πηγές χαλκού και κασίτερου (απαραίτητου για την παραγωγή του ανθεκτικότερου ορείχαλκου), τις νέες μορφές πολέμου που εισήγαγε η χρήση μετάλλινων όπλων καθώς και πιθανές δημογραφικές πιέσεις που προκλήθηκαν από την συγκέντρωση μεγάλου αριθμού ανθρώπων σε αστικά κέντρα. Όπως και να έχει, κατά την τελευταία φάση της περιόδου (Πρωτοκυκλαδική III, 2300-2000 π.Χ.), ο Κυκλαδικός πολιτισμός αλλάζει μορφή, και τέχνες όπως η μαρμαρογλυπτική αρχίζουν να παρακμάζουν για να σβήσουν οριστικά με το τέλος της 3ης χιλιετίας π.Χ.».

Κατερίνα Χουζούρη